

Vergaderjaar 2012–2013

33 592

EU-voorstel: Verordening betreffende de veiligheid van consumentenproducten COM(2013)78¹

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 4 juni 2013

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport² heeft kennisgenomen van het op 13 februari 2013 gepubliceerde voorstel voor een Verordening betreffende de veiligheid van consumentenproducten³ en de reactie van de regering hierop van 15 maart 2013⁴.

Naar aanleiding hiervan is op 10 april 2013 een brief gestuurd aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De minister heeft op 3 juni 2013 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
W. de Boer

¹ Zie E130012 op www.europapoort.nl; het COM-document is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

² Samenstelling:

Holdijk (SGP), Dupuis (VVD) (*vicevoorzitter*), Linthorst (PvdA), Putters (PvdA), Slagter-Roukema (SP) (*voorzitter*), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Quik-Schuijt (SP), Reuten (SP), De Vries-Leggedoor (CDA), Flierman (CDA), Martens (CDA), vac. (CDA), Scholten (D66), Backer (D66), Ganzevoort (GL), De Lange (OSF), Ter Horst (PvdA), Beuving (PvdA), Frijters-Klijnen (PVV), Van Dijk (PVV), De Grave (VVD), Bröcker (VVD), Beckers (VVD), Van Beek (PVV), Bruijn (VVD), Duivesteijn (PvdA)

³ COM(2013)78

⁴ BNC-fiche 22 112-1589

BRIEF AAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Den Haag, 10 april 2013

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft kennisgenomen van het op 13 februari 2013 gepubliceerde voorstel voor een Verordening betreffende de veiligheid van consumentenproducten⁵ en de reactie van de regering hierop van 15 maart 2013⁶. Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de **VVD**-fractie – mede namens de leden van de fractie van de **PvdA** – en de leden van de **SP**-fractie nog enige vragen en opmerkingen.

De leden van de **VVD**-fractie zijn van mening dat het traceren en volgen van een product niet alleen van belang is voor de consumentveiligheid, maar ook een goed middel is tegen falsificaties en fiscale fraude. De herkomst van het product en het traject dat het heeft afgelegd tot het bij de consument is gearriveerd, kan op deze wijze worden vastgesteld. De leden van deze fractie wijzen wel op het hoge abstractieniveau van het voorstel. De uitvoering laat erg veel ruimte voor het al dan niet invoeren van een traceringsstelsel voor producten. Gaat dit alleen gelden voor producten waarvoor dit strikt noodzakelijk is of wordt het breder ingevoerd? Het is namelijk aan de Commissie om te bepalen voor welke producten de traceerbaarheid gaat gelden en welke producten hiervan worden vrijgesteld. De leden van de **VVD**-fractie delen de bedenkingen van de Nederlandse regering op dit punt. De leden van de fractie van de **PvdA** sluiten zich hierbij aan.

De leden van beide fracties plaatsen echter een kanttekening bij het commentaar van de regering ten aanzien van het vermelden van het land van herkomst. Als traceerbaarheid van een product verplicht wordt, dan zou het land van herkomst daar impliciet onderdeel van uit moeten maken. Immers, wat stelt traceerbaarheid voor als men niet weet waar het vandaan komt? Indien de traceerbaarheid verplicht wordt gesteld, dan kan het land van herkomst een eenvoudig onderdeel van de codering zijn. Kunt u toelichten waarom de regering van mening is dat het vermelden van het land van oorsprong kostenverhogend zou zijn?

De leden van de **SP**-fractie ondersteunen de kritische opmerkingen uit het BNC-fiche over het voorstel betreffende de veiligheid van consumentenproducten, met uitzondering van de onder artikel 2, lid 3, genoemde producten, zoals levensmiddelen en geneesmiddelen. Enkele elementen zien zij nog graag extra belicht.

De leden van deze fractie zijn het eens met de bezwaren van de Nederlandse regering betreffende de herkomsttracering. Zij vragen in dit verband aandacht voor de handhaving. Hoe kan bijvoorbeeld vorm worden gegeven aan de handhaving bij een eenvoudig apparaat als een mixer, waarin al vele componenten van verschillende – en vaak wisselende – toeleveranciers zitten? Niet altijd is immers het zogenaamde keten-argument geldig?

Op zich is een betere stroomlijning tussen dit voorstel voor een Verordening betreffende de veiligheid van consumentenproducten ter vervanging van Richtlijn 87/357/EEG en Richtlijn 2001/95/EG en de recente

⁵ COM(2013)78

⁶ BNC-fiche 22 112-1589

Europese wetgeving voor het in de handel brengen van producten⁷ goed. Het brengt immers meer helderheid aangaande de veiligheid van producten die bestemd zijn voor consumenten of voor professioneel gebruik. De leden van de fractie van de SP maken zich echter zorgen over het gewicht dat aan normen en accreditatie wordt gegeven. De betreffende systemen kunnen gemanipuleerd worden, omdat er uiteindelijk altijd commerciële motieven meespelen bij het opstellen van een norm of het verstrekken van een accreditatie. Daar zijn in het normalisatiecircuit een paar slechte voorbeelden van bekend, onder andere bij stoomstrijkijzers en aanstekers. Vandaar dat de leden van deze fractie u graag nog een viertal vragen voorleggen.

Zij missen nadrukkelijk de inbreng van de «onafhankelijke» overheid bij de normstelling en accreditatieverlening. Het is wel goed de kennis van de normalisatiewereld te kunnen gebruiken, maar naar de mening van deze leden moet de overheid uiteindelijk bepalen wat veilig is en wat niet. De leden van deze fractie vragen u hierop te reageren.

De leden van de SP-fractie onderstrepen het belang van handhaving op Europees niveau, zeker voor wat betreft technische producten, omdat deze een Europese, zo niet een globale, verspreidingschaal hebben. Om dan een goed tegenwicht te kunnen vormen tegen de industrie, moet er op Europees niveau samengewerkt worden. Zij vragen zich wel af of de inbreng van de EU daarbij niet veeleer coördinerend van aard zou moeten zijn, met gebruikmaking van de ervaringen van de nationale handhavingsdiensten. Te denken valt aan samenwerking binnen Europese handhavingsprojecten als «Prosafe». Er zal dan wel ruimte over moeten blijven voor specifieke nationale werkzaamheden en klachten. De leden van de SP-fractie krijgen hierop graag uw reactie.

De leden van deze fractie zijn weinig enthousiast over het leggen van meer verantwoordelijkheid op dit gebied bij het bedrijfsleven. De recente financiële perikelen en verscheidene voedselproblemen, te wijten aan deze verantwoordelijkheidstoewijzing aan het bedrijfsleven, spreken immers voor zich. Vertrouwen is mooi, maar controle is beter en noodzakelijk. Immers, ook bij het bedrijfsleven zullen commerciële aspecten uiteindelijk de doorslag geven. Daarom is een sterke en onafhankelijke handhavingsinstelling nodig. Financiering daarvan kan voor een deel uit retributies. Daarbij valt te denken aan importheffingen, die ook voor de importcontroles van consumentenproducten zouden kunnen worden ingevoerd. Er is immers veel voor te zeggen de systemen voor importcontrole van veterinaire producten en dieren, levensmiddelen én consumentenproducten op een zodanige manier op te zetten dat de controle voor risicovolle producten honderd procent is en door de importeurs wordt gefinancierd. Bovendien is controle bij import voor consumentenproducten zeer effectief, omdat dan in feite handhaving bij de bron plaatsvindt. Zij vragen u hier nader op in te gaan.

Om een dergelijk systeem goed te laten werken is wel een deskundige en onafhankelijke instelling nodig. Zowel aan deskundigheid als aan onafhankelijkheid heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de laatste jaren helaas veel ingeboet en de tekenen wijzen erop dat daaraan – mede dankzij de bezuinigingen – nog geen einde is gekomen. Naar de mening van de leden van de SP-fractie zou het verstandiger zijn dat proces te stoppen en te investeren in de deskundigheidsverhoging van de betreffende instelling, die behalve voor het

⁷ Bestaande uit Verordening (EG) nr. 765/2008 en Besluit nr. 768/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van producten (PB L 218 van 13.8.2008, blz. 82).

ministerie van Economische Zaken ook voor dat van Volksgezondheid, Welzijn en Sport werkt. Daarmee krijgt de NVWA weer de onafhankelijke positie die voor een dergelijke taak noodzakelijk is. De leden van de fractie van de SP ontvangen hierop graag uw commentaar.

De leden van de commissie zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag voor 9 mei 2013.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
T.M. Slagter-Roukema

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juni 2013

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het op 13 februari gepubliceerde voorstel voor een Verordening betreffende de veiligheid van consumentenproducten en de reactie hierop van de regering van 15 maart 2013.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers

Vraag 1.

De leden van de VVD-fractie, ondersteund door de leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat het traceren en volgen van een product niet alleen van belang is voor de consumentenveiligheid, maar ook een goed middel is tegen falsificatie en fiscale fraude. De herkomst van het product en het traject dat het heeft afgelegd tot het bij de consument is gearriveerd, kan op deze wijze worden vastgesteld. Wel wijzen de leden van beide fracties op het hoge abstractieniveau van het voorstel en vragen zich af of dit voorstel alleen gaat gelden voor producten waarvoor dit strikt noodzakelijk is of dat het breder wordt ingevoerd.

Tevens plaatsen de leden van beide fracties een kanttekening bij het commentaar van de regering ten aanzien van het vermelden van het land van herkomst. Immers wanneer traceerbaarheid verplicht wordt gesteld kan het vermelden van het land van oorsprong een eenvoudig onderdeel van de codering zijn. Beide fracties vragen waarom de regering van mening is dat het vermelden van het land van oorsprong kostenverhogend is.

Antwoord 1.

Voor de regering is van belang dat de nieuwe verordening betreffende de veiligheid van de Consumentenproducten op een pragmatische wijze invulling geeft aan de *veiligheid* van consumentenproducten en tevens de administratieve lasten zoveel mogelijk worden beperkt.

Een belangrijk onderdeel van de verordening is dat van producten die een risico vormen voor de consument de marktdeelnemers moeten kunnen worden geïdentificeerd zodat de herkomst van deze producten kan worden vastgesteld. Elke marktdeelnemer moet daartoe (artikel 14) op verzoek van de markttoezichtautoriteiten aangeven welke leverancier het product heeft geleverd en welke klant het product heeft afgenomen. Marktdeelnemers zijn daarnaast verplicht deze informatie 10 jaar te bewaren. Op deze wijze kan een product gedurende 10 jaar eenvoudig worden getraceerd tot aan het land van oorsprong. Ervaringen in de Productveiligheidsrichtlijn met de verplichting om marktdeelnemers te identificeren, laten zien dat dit volstaat om risicovolle producten te traceren tot aan de oorsprong. De regering is van mening dat deze verplichting pragmatisch van opzet is en niet kostenverhogend werkt.

Daartegenover staat het voorstel in artikel 15 om een traceerbaarheidssysteem in te stellen of erbij aan te sluiten. In antwoord op de vraag van sommige lidstaten, gesteld tijdens de Raadswerkgroep van 11 april jl., wat de bedoeling is van artikel 15, aangezien artikel 14 al voorziet in de tracering van producten, stelde de Commissie dat zij dit artikel heeft opgenomen vanwege *toekomstige toepassingen*. De Commissie refereerde hiermee aan de mogelijkheid om in de toekomst een elektronische databank op te richten waarin alle relevante informatie van bepaalde risicovolle producten (productinformatie, verkoopinformatie, veiligheidsinformatie) wordt opgeslagen zodat deze producten gedurende de levensduur van het product kunnen worden gevolgd. Kortom, dit artikel gaat in essentie veel verder dan alleen het traceren van de weg die producten hebben afgelegd en heeft daarnaast een zeer hoog abstractieniveau. De regering is, zoals eerder aangegeven, van mening dat de verplichtingen in artikel 14 al voorzien in de tracering van producten.

De regering is, zoals aangegeven in het BNC fiche, ook tegenstander van de oorsprongs aanduiding in artikel 7 omdat dit niets bijdraagt aan de veiligheid van consumentenproducten en kostenverhogend werkt voor zowel handhavingsautoriteiten als marktpartijen. Ook is dit artikel, aldus de Commissie tijdens de presentatie van het voorstel op 13 februari, op het allerlaatste moment uit politieke overwegingen aan het voorstel

toegevoegd, waardoor de gevolgen niet expliciet zijn meegenomen in de impact assessment van de Commissie. In antwoord op vragen van Nederland, gesteld tijdens de Raadswerkgroep van 4 april jl., over het kostenaspect van artikel 7, informeerde de Commissie de lidstaten dat, op basis van eerdere ervaringen, de kosten ten gevolge van artikel 7 maximaal 1% van de waarde van producten kunnen bedragen. Gelet op het bovenstaande is de regering van mening dat de toegevoegde waarde van dit artikel in geen verhouding staat tot de hoge kosten, temeer daar de oorsprong en tracering van risicovolle producten met de verplichtingen in artikel 14 eenvoudig en zonder meerkosten kunnen worden vastgesteld.

Conclusie antwoord vraag 1

De identificatie van marktdeelnemers in artikel 14 is een al toegepaste methode om producten te traceren en verhoogt niet de administratieve lasten. De oorsprongsaanduiding in artikel 7 voegt daar niet substantieel iets aan toe maar verhoogt wel de administratieve lasten met maximaal 1% van de waarde van het product. De regering vindt dit ongewenst. Ook de traceerbaarheid van producten in artikel 15, voegt niets substantieels toe aan de verplichtingen uit artikel 14.

Vragen SP-fractie

Vraag 2.

De leden van de SP-fractie maken zich zorgen over het gewicht dat aan normen en accreditatie wordt gegeven. De betreffende systemen kunnen worden gemanipuleerd, omdat volgens de leden uiteindelijk altijd commerciële motieven meespelen bij het opstellen van een norm of het verstrekken van een accreditatie. De leden missen nadrukkelijk de inbreng van de «onafhankelijke» overheid bij de normstelling en accreditatieverlening. De overheid moet uiteindelijk bepalen wat veilig is en wat niet. De leden van de fractie vragen de regering hierop te reageren.

Antwoord 2.

Normen komen niet in de plaats van de veiligheidsverplichtingen. Bedrijven zijn niet verplicht om deze (geharmoniseerde) normen na te leven. Markttoezichthouders kunnen te allen tijde optreden wanneer naar hun oordeel producten niet voldoen aan de wettelijke veiligheidseisen ook al voldoen ze aan de normen.

Op dit moment vindt een inventarisatie plaats van zwakke normen door de Europese Commissie waarbij ook gekeken wordt naar de oorzaak van zwaktes (van normen) en op nationaal niveau wordt opnieuw de participatie van de diverse markttoezichthouders bezien. De oplossing ligt echter op Europees niveau. Bijvoorbeeld door, zoals voorgesteld door sommige lidstaten (en ondersteund door Nederland) in de Raadswerkgroep van 11 april jl., het Comité Productveiligheid, dat bestaat uit nationale productveiligheidsexperts, een belangrijke rol te geven bij de procedures voor normen in artikel 16 en 17 van het voorstel voor een verordening betreffende de veiligheid van de Consumentenproducten. Samengevat streeft de regering er naar bij het tot stand brengen van normen de kwaliteit daarvan zoveel mogelijk te borgen.

Vraag 3.

De leden van de SP-fractie vragen zich, wat betreft het belang van handhaving op Europees niveau, af of de inbreng van de EU daarbij niet veeleer coördinerend van aard zou moeten zijn, met gebruikmaking van de ervaringen van de nationale handhavingsdiensten. De leden van de fractie denken daarbij aan samenwerking binnen Europese handhavingprojecten als «Prosafe». Er zal dan wel ruimte over moeten blijven voor specifieke werkzaamheden en klachten. De leden van de

SP-fractie vragen de regering hierop te reageren.

Antwoord 3.

De regering is voorstander van samenwerking op EU niveau door markttoezichthouders om markttoezichtactiviteiten te bundelen en daarbij gebruik te maken van elkaars inzichten. Dit wordt geregeld in het voorstel voor een verordening voor het markttoezicht van producten (verantwoordelijkheid ministerie EZ) in de artikelen 25–27 waar een dergelijke taak is voorzien voor het op te richten Europees Forum voor markttoezicht (EMSF).

Vraag 4.

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat, gezien de recente financiële perikelen en verscheidene voedselproblemen, een sterke onafhankelijke handhavinginstelling nodig is. Financiering daarvan kan voor een deel uit retributies. Daarbij valt te denken aan importheffingen, die ook voor de importcontroles van consumentenproducten zouden kunnen worden ingevoerd. Er is immers veel voor te zeggen de systemen voor importcontroles van veterinaire producten en dieren, levensmiddelen en consumentenproducten op een zodanige manier op te zetten dat de controle voor risicovolle producten honderd procent is en door de importeurs wordt gefinancierd. Bovendien is controle bij import voor consumentenproducten zeer effectief, omdat dan in feite handhaving bij de bron plaatsvindt. De leden van de fractie vragen de regering hier nader op in te gaan.

Antwoord 4.

In het voorstel voor een verordening voor het markttoezicht van producten krijgt de Europese Commissie de bevoegdheid geharmoniseerde controles op te leggen voor bepaalde producten. Een punt van aandacht daarbij is de financiering van deze bevoegdheid. Hierbij kan worden gedacht aan retributies, deze zouden dan moeten worden geharmoniseerd. Dit is een van de besprekpunten in de Raadswerkgroep markttoezicht. Wanneer harmonisatie van retributies niet mogelijk is dan kunnen kosten alleen worden doorberekend binnen de grenzen van het kabinetsstandpunt bij het rapport «Maat houden» voor het doorberekenen van toelatings- en handhavingskosten⁸.

Vraag 5.

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat de Nederlandse Voedsel en warenautoriteit (NVWA) de laatste jaren veel heeft ingeboet aan zowel deskundigheid als onafhankelijkheid en dat de tekenen erop wijzen dat daaraan – mede dankzij de bezuinigingen – nog geen einde is gekomen. Naar de mening van de leden van de SP-fractie zou het verstandiger zijn dat proces te stoppen en te investeren in de deskundigheidsverhoging van de NVWA.

Antwoord 5.

Ik ben het met u eens dat een onafhankelijke en deskundige NVWA belangrijk is voor het op niveau houden van de veiligheid van consumentenproducten. De Tweede Kamer heeft bij de behandeling van de VWS-begroting 2013 een amendement aangenomen om af te zien van de NVWA taakstelling van € 4,2 miljoen op het VWS-opdrachtgeversbudget in 2013. In reactie op dat amendement heb ik aangegeven de korting terug te draaien, ook structureel. Het tekort dat na het amendement resteert, als gevolg van de taakstelling Rutte I, wil ik bovendien ook nog binnen mijn begroting oplossen. Dit voorstel wordt in de begroting 2014 meege-

⁸ Kamerstukken II 1995/96, 24 036, nr. 22. Voor een samenvatting van het rapport Maat houden zie Stcrt. 2000, 90

nomen. Dit budget zal ik ten behoeve van de handhaving en toezicht van de NVWA op voedsel- en productveiligheid inzetten.